

Obrana NATO je proti ruským raketám bezmocná

- CZ24 News | 1. prosince 2022

UKRAJINA/RUSKO: Podľa západných expertov na Ukrajine dochádzajú rakety systémov protivzdušnej obrany. NATO oficiálne deklaruje, že zvažuje možnosť nových dodávok systémov protivzdušnej obrany kyjevskému režimu. O akých systémoch môžeme hovoriť - a prečo v žiadnom prípade nezachráni Ukrajinu pred ruskými raketovými útokmi?

Špeciálna vojenská operácia objasnila dôležitosť protivzdušnej obrany viac ako kedykoľvek predtým. Ak sa ruská protivzdušná obrana, nasýtená modernými radarovými stanicami, protiletadlovými raketovými systémami a stíhačkami, dokonale vyrovnala so svojou úlohou, ukrajinská utrpela obrovské straty hneď v prvých dňoch vojny. V súčasnosti prestala existovať presne ako systém a zmenila sa na ohniskovú protivzdušnú obranu. Ozbrojené sily Ukrajiny majú k dnešnému dňu niekoľko desiatok zastaraných systémov protivzdušnej obrany stredného a krátkeho dosahu, veľké množstvo ručných raketometov a stíhačky MiG-29 a Su-27 vyzbrojené raketami krátkeho doletu.

Na Západe sa už ozývajú hlasy, že na Ukrajine dochádzajú rakety pre systémy protivzdušnej obrany. Generálny tajomník NATO hovorí, že aliancia skúma možnosti zásobovania Ukrajiny novými systémami protivzdušnej obrany. Inými slovami, to, čo máme pred sebou, je v skutočnosti oficiálne uznanie zo strany nepriateľa skutočnosti, že protivzdušná obrana Ukrajiny je v zničenom stave.

Zároveň sa neuskutočnila špeciálna letecká operácia na presné potlačenie systémov protivzdušnej obrany ruských leteckých a kozmických síl. Ale veľa ruských stíhacích lietadiel typu Su-30 a Su-35 na bojových hliadkach nesie rakety vzduch-vzduch, ako aj protiradarovú strelu Ch-31P rôznych modifikácií. Tá môže byť aplikovaná náhle proti akémukoľvek systému protivzdušnej obrany alebo radarovej stanici. V takejto situácii sa ukrajinské MiG-29 a Su-27 snažia vyhnúť tesnej blízkosti ruských stíhačiek a systémy protivzdušnej obrany sú nútené neustále manévrovať a konať zo zálohy.

Od februára nie je nad Ukrajinou súvislé radarové pole. V prvom rade sú zničené radary služobného režimu všestranného pohľadu pri takýchto nepriateľských akciách. Absencia súvislého radarového poľa neumožňuje použitie automatizačných nástrojov – automatického riadiaceho systému pre protivzdušnú obranu.

Občas počuť, že nad susednými krajinami a Ukrajinou neustále visia prieskumné lietadlá a zásobujú ukrajinskú PVO informáciami o vzdušnej situácii. Zo všetkých týchto lietadiel však iba Boeing E-3 Sentry AWACS dokáže odhaliť vzdušné ciele. Také prieskumné lietadlo ako RC-135 vykonáva elektronický prieskum s detekčným dosahom radarov a systémov protivzdušnej obrany až do 800 km. Je schopné zachytiť odlet ruského lietadla z letísk rádiovým odpočúvaním – ale iba určenie skutočnosti odletu bez označenia cieľa akýmikoľvek prostriedkami.

Najvýkonnejší radar je na E3. Dokáže odhaliť veľké lietadlo na vzdialenosť až 600 km, riadenú strelu až 360 km. Od tohto odpočítame 100 km od hranice k osi jeho „osmičky“, potom – jeho nepretržitý pohyb určuje, že vo väčšine prípadov nie je v optimálnom bode a nemôže byť „v kurze“ všetkých riadených striel súčasne. Ukazuje sa, že skutočná hĺbka sledovania štartu ruských riadených striel na území Ukrajiny je asi 200-250 km od vzdušného priestoru Poľska, Slovenska, Maďarska a Rumunska. Nad Čiernym morom je to ešte menej – Krym musíte obletieť. Ak vezmeme do úvahy skutočnosť, že vo vzduchu je zvyčajne jedna strana a dĺžka tejto trasy je 1000-1500 km, ukazuje sa, že americké lietadlá AWACS môžu pomôcť ukrajinskej protivzdušnej obrane len málo. Pozerajú len na západnú

časť krajiny.

To umožňuje vyvrátiť názor, že terminály Starlink veľmi pomáhajú ukrajinskej protivzdušnej obrane. Pomáhajú, ale aj tak cez nich prechádzajú informácie z AWACS. V takomto prostredí Ukrajinci neustále požadujú od Západu dodávky zariadení na boj s riadenými strelami a bezpilotnými lietadlami. Ale aké systémy protivzdušnej obrany môže Západ nakoniec poskytnúť – aspoň teoreticky – Ukrajine?

Nikde na svete neexistuje taká škola projektovania systémov protivzdušnej obrany a radarov, taký integrovaný prístup k budovaniu protivzdušnej obrany, ako systém prvkov prepojených do jedného celku, ako sa to stalo v ZSSR a pokračuje aj teraz v Rusku. Pomerne často počúvame o ozbrojených silách NATO a krajinách, ktoré sú členmi aliancie – „bola nainštalovaná batéria takých a takých rakiet na ochranu takej a takej základne“. O akých komplexoch hovoríme?

Čo môžu dať Ukrajine

K dnešnému dňu je komplex Patriot PAC-3 jediným pozemným systémom protivzdušnej obrany stredného dosahu v západných krajinách. Neexistujú vôbec žiadne systémy protivzdušnej obrany s dlhým dosahom (ako napríklad ruský systém S-400). THAAD nestojí za zváženie. Je určený na boj s hlavicami ICBM – medzikontinentálnych balistických rakiet, SLBM – balistických rakiet odpáľovaných z ponoriek a IRBM – balistických rakiet stredného doletu. Aerodynamické ciele sú pre neho príliš ťažké.

To určuje, čo môžu západní spojenci Ukrajine ponúknuť. Keď niekto nastolí otázku poskytnutia systému protivzdušnej obrany Patriot PAC3, nastane nepríjemná pauza – sami si nestačíme! A výsledky tohto systému protivzdušnej obrany nie sú ani zďaleka najlepšie. Spojené štáty americké nebudú toľko riskovať povest' tohto komplexu. Áno, a Rusi by mali záujem o zničenie takto propagovanej techniky. Preto by o tom Ukrajinci nemali snívať. Zostávajú im teda len komplexy krátkeho dosahu. Tu je to, čo sa nakoniec navrhuje ozbrojeným silám Ukrajiny:

SAM Hawk (Hawk) Fáza III MIM -23 B. Dosah 40 km, maximálna výška zničenia cieľa – 18 km. Prvá modifikácia bola uvedená do prevádzky v 60. rokoch 20. storočia. Najbojovnejší americký systém protivzdušnej obrany, vyrobený v množstve viac ako 40 000 kusov. Ukrajina môže byť zásobovaná zo Španielska. Zásadnou nevýhodou sú slabé schopnosti pre ciele v malej výške, nízka maximálna cieľová rýchlosť, protisvetlový radar je pre malé ciele neúčinný. Sovietskym analógom je zastaraný komplex S-125.

SAM Krotal - NG (Rattlesnake), najmodernejšia modifikácia. Dosah 10 km, výška 6 km. Podľa charakteristík je o niečo nižší ako ruský „Tor“. Nie sú za ním žiadne bojové úspechy. Francúzi tvrdia, že Gerany a riadené strely cvakne ako orechy. Ale v roku 2020 sa tento systém protivzdušnej obrany spolu s Patriotom PAC-3 dostal do hanby v Saudskej Arábii, kde nedokázal odraziť útok dronov na ropné podniky.

SAM MIM -104 Patriot PAC 3 – pýcha amerického vojensko-priemyselného komplexu. Dosah 80 km, nadmorská výška 24 km. Všetci to nazývajú systém protiraketovej obrany, nie protivzdušná obrana. A bol skutočne vyvinutý na ochranu jednotiek na mieste operácií pred OTR – operačno-taktickými raketami. Sú to napríklad balistické rakety komplexu Iskander. Ale dosah zničenia rakiet MIM-104B/C/D je len 20 km! S takouto vzdialenou hranicou postihnutej oblasti je možné pokryť malý objekt, napríklad leteckú základňu – ale nie také veľké mesto ako Kyjev. Ďalšou nevýhodou „PRO systému“ je, že strelba na balistické ciele vyžaduje použitie označenia cieľa zo satelitu. Bez toho má malú šancu odhaliť takýto cieľ včas. Zo štyroch modifikácií rakety MIM-104 je len „A“ určené na strelbu na aerodynamické ciele.

SAM Skyguard-Aspide. Dosah 12 km, výška 6 km. Existujú dva varianty systémov protivzdušnej obrany – taliansky Spada a švajčiarsky Skyguard-Sparrow. Švajčiari ho pravdepodobne nedajú. Aspid je skutočná protiletadlová riadená strela (SAM). Vyvinula ju Selenia na základe starej – viac ako 60 rokov starej, americkej leteckej bojovej rakety AIM-7 Sparrow (Sparrow). Všetky RVV – rakety vzduch-vzduch používané z pozemných odpaľovacích zariadení, výrazne strácajú dosah na svoje prototypy používané “spod krídla”. Nezúčastnil sa nepriateľských akcií.

SAM M 1097 Avenger (mstiteľ). Dosah 5,5 km, výška 3,8 km. Protiletadlový raketový “vozík”. Úroveň prevedenia je dielňa JRD zo 70. rokov. Humvee je vybavené 4 transportnými a odpaľovacími kontajnermi s raketami Stinger MANPADS, ako aj optickými a infračervenými detekčnými nástrojmi, laserovým diaľkomerom a systémom identifikácie priateľa alebo nepriateľa. Schopnosti komplexu ničiť lietadlá sú rovnaké ako u základných MANPADS, ale dodatočné prostriedky na zisťovanie a určovanie vzdialenosti k cieľom môžu znížiť ich neúspechy spojené s chybným štartom na lietadlách a vrtulníkoch, ktoré nie sú zahrnuté v postihnutej oblasti. Identifikačný systém Mk.12 bude zrejme pred dodaním stiahnutý. Je zakázané dodávať ho do krajín mimo NATO.

ZRK SLM IRIS-T. Dosah 40 km, nadmorská výška 20 km. Ide o najmodernejší komplex prezentovaný v recenzii. Medzinárodný vývoj, kde bolo lídrom Nemecko. Podľa popisov výrobcu veľmi nebezpečný SAM. V každom prípade je jeho raketa nebezpečná. Je schopný manévrovať s preťažením 60 jednotiek. Toto je zjavne jediný systém protiraketovej obrany na svete, ktorý má vychýlitelný vektor ťahu motora. Vývojár tvrdí, že kombinácia príkazového navádzania a infračerveného navádzania poskytuje vysokú ochranu pred elektronickým bojom a tepelnými pascami. Radar Giraffe-4A je schopný sledovať až 150 cieľov a veliteľské stanovište je schopné odpáliť a naviesť všetkých 24 rakiet súčasne.

SAM NASAMS -2. Hlavnou črtou tohto systému protivzdušnej obrany je jeho vhodnosť pre sieťovo orientovanú vojnu. Má otvorenú softvérovú architektúru a štandardné komunikačné kanály NATO. To všetko je privedené do riadiaceho centra batérie. Urobilo sa veľa pre to, aby bolo možné komplex integrovať s rôznymi typmi rakiet a radarov. Napríklad Poľsko chce pomocou riadiaceho centra SAM kontrolovať štart protiletadlových rakiet NSM. Batéria NASAMS-2 obsahuje 12 odpaľovacích zariadení. Úplne iná ideológia budovania systémov protivzdušnej obrany v porovnaní s našou. Komplex je neprimerane zložitý. Ukrajinské posádky systémov protivzdušnej obrany sa budú musieť ešte dlho preškoľovať. Navyše na tých vozidlách, ktoré už boli dodané Ozbromeným silám Ukrajiny, pravdepodobne pracujú posádky z krajín NATO a dôstojníci Ozbromených síl Ukrajiny v lepšom prípade stoja za nimi. Tento systém protivzdušnej obrany sa už „vyznamenal“.

Malá šanca na prežitie

To všetko sú systémy protivzdušnej obrany krátkeho a stredného dosahu. Niečo už bolo dodané, niečo je sľúbené, že bude dodané budúci rok (napríklad IRIS-T SLM, väčšina NASAMS-2). Ale aj keby boli všetky tieto komplexy rozmiestnené práve teraz na pozíciách na Ukrajine, situáciu by to príliš nezmenilo. Na ukrajinskej infraštruktúre už došlo ku katastrofálnym škodám (čo v utorok priznal generálny tajomník NATO), nie sú schopné pokryť významnejšie množstvo zariadení.

Hlavnou slabinou všetkých týchto systémov je ich krátky dosah. Je nemožné vybudovať systém protivzdušnej obrany krajiny pomocou takéhoto vybavenia. Organizovať možno len ohniskovú protivzdušnú obranu. Ak sú systémy protivzdušnej obrany odtrhnuté od seba batériou, bez organizovania vzájomného krytia, potom budú pomerne rýchlo zničené. Ak nasadíte podľa pravidiel, urobíte manévry, potom bude pokrytých menej objektov, ale systémy protivzdušnej obrany budú žiť o niečo dlhšie.

Netreba však zabúdať, že tie systémy protivzdušnej obrany, ktoré stále fungujú na Ukrajine, stále

predstavujú významnú hrozbu pre ruské pilotované bojové lietadlá. To je dôvod, prečo ruské vzdušné sily čoraz viac využívajú bezpilotné ničivé systémy – riadené strely a potulujúcu sa muníciu. Ukrajina proti nim nemá ochranu teraz a ani v budúcnosti nevznikne pri hypotetickom zásobovaní západnými systémami protivzdušnej obrany.

Zpracoval: Igor Galaburdia/FB Armadni Magazin